
Vergaderjaar 2020–2021

35 817

Wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met een sluitingsbevoegdheid ten aanzien van publieke en besloten plaatsen wegens een uitbraak

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 20 mei 2021

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport, belast met het voorbereidend onderzoek van voorliggend wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen. Onder het voorbehoud dat de in het verslag opgenomen vragen en opmerkingen afdoende door de regering worden beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

I.	Algemeen deel	2
1.	Aanleiding	3
2.	Hoofdpijnen van het voorstel	7
3.	Sluiting en vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, eigendomsrecht en vrijheid van ondernemerschap	15
4.	Verhouding tot andere regelgeving	18
5.	Uitvoering, toezicht en handhaving	19
6.	Advies en consultatie	19
7.	Financiële en regeldruk gevolgen	21
II.	Artikelsgewijze toelichting	21

I. ALGEMEEN DEEL

De leden van de **VVD-fractie** hebben kennisgenomen van de Wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met een sluitingsbevoegdheid ten aanzien van publieke en besloten plaatsen wegens een uitbraak. De leden van de VVD-fractie hebben een aantal vragen en opmerkingen bij het voorstel.

De leden van de **D66-fractie** hebben kennisgenomen van de Wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met een sluitingsbevoegdheid ten aanzien van publieke en besloten plaatsen wegens een uitbraak. Zij hebben in dit verband nog enkele vragen.

De leden van de **PVV-fractie** hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel waarbij de burgemeester de expliciete bevoegdheid krijgt om in geval van een uitbraak van het coronavirus, tijdelijke sluiting van een publieke of besloten plaats te bevelen. Deze leden achten het wetsvoorstel ontijdig gezien de coronacrisis snel achter ons zal liggen en hebben nog de nodige kritische vragen.

De leden van de **CDA-fractie** hebben kennisgenomen van het voorstel tot wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met een sluitingsbevoegdheid ten aanzien van publieke en besloten plaatsen wegens een uitbraak. Deze leden hebben enkele vragen bij dit wetsvoorstel.

De leden van de **SP-fractie** hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de **PvdD-fractie** hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel Wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met een sluitingsbevoegdheid ten aanzien van publieke en besloten plaatsen wegens een uitbraak. Zij vinden het belangrijk dat clusteruitbraken van het coronavirus SARS-CoV-2 zo snel mogelijk worden opgespoord en ingedamd in het belang van de volksgezondheid. Deze leden onderschrijven dat de burgemeester deze bevoegdheid terughoudend dient in te zetten in het licht van potentiële inbreuken op grondrechten zoals vrijheid van ondernemerschap, vrijheid van het belijden van godsdienst of levensovertuiging, en het eigendomsrecht.

De leden van de **ChristenUnie-fractie** hebben kennisgenomen van het voorstel tot Wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met een sluitingsbevoegdheid ten aanzien van publieke en besloten plaatsen wegens een uitbraak. Zij hebben behoefte aan het stellen van nadere vragen.

De leden van de **SGP-fractie** hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden zijn met name verrast door het moment waarop de regering nog tot indiening van het wetsvoorstel is overgegaan en zij hebben nog enkele vragen.

1. Aanleiding

De leden van de **VVD-fractie** vinden het belangrijk continu te blijven kijken hoe deze pandemie zo effectief mogelijk kan worden bestreden. De mogelijkheid om publieke en besloten plaatsen wegens een uitbraak te kunnen sluiten kan daaraan bijdragen. De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat het sluiten een ingrijpende maatregel is en daarom altijd goed en uitgebreid moet worden beoordeeld op noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit. Zij vinden het belangrijk dat er eerst wordt gekeken of er minder vergaande middelen voorhanden zijn om hetzelfde doel te bereiken en dat de gevolgen van de sluiting niet onevenredig zijn aan het doel. Kan de regering garanderen dat altijd eerst gekeken wordt naar minder vergaande middelen? Aan welke minder vergaande middelen kan dan worden gedacht? Hoe wordt de evenredigheid ten opzichte van het doel bepaald?

De leden van de VVD-fractie lezen dat in de praktijk beheerders van een besmette locatie veelal vrijwillig meewerken aan sluiting bij een ernstig risico voor de verspreiding van het virus en dus voor de volksgezondheid. Genoemde leden willen weten hoe vaak het sinds het SARS-CoV-2 virus in Nederland is, is voorgekomen dat het noodzakelijk zou zijn geweest om een locatie te sluiten in verband met een uitbraak en dit niet mogelijk bleek, omdat de beheerder van de locatie niet vrijwillig wilde meewerken. Zijn er concrete voorbeelden uit de praktijk aan te geven, waar het wenselijk was geweest om de voorliggende bevoegdheid te kunnen inzetten? Kan daarvan een overzicht worden gegeven? Deze leden willen tevens weten hoe vaak een locatie wel vrijwillig is gesloten in de afgelopen tijd.

De leden van **D66-fractie** vragen de regering allereerst op welke datum is gestart met het voorbereiden van deze wettelijke grondslag voor het sluiten van publieke en besloten plaatsen. Deze leden lezen dat er wordt verwezen naar een motie van de leden Klaver en Ouwehand¹ van 21 januari 2021. Echter is gedurende de gehele coronacrisis benadrukt dat in diverse situaties, zoals de werksituatie, steeds (te) veel besmettingen voorkwamen en moest worden gekeken naar maatregelen om dit aan banden te leggen. Deze leden doelen dan met name op de periode vanaf de tweede golf. Zij vragen derhalve of een extra wettelijke grondslag al eerder dan 21 januari 2021 is besproken of onderzocht. Zo ja, waar, wanneer en door wie? Is destijds gestart met de voorbereiding van een wetsvoorstel? Zo nee, waarom niet?

De leden van de D66-fractie vragen de regering tevens of het volgens haar wenselijk was geweest om deze mogelijkheid om publieke en besloten plaatsen met veel besmettingen te kunnen sluiten al vanaf het begin van de coronacrisis te hebben, in het voorjaar van 2020. Zo nee, waarom niet? De leden van de D66-fractie lezen dat de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) momenteel een beheerder van een gebouw het advies kan geven om over te gaan tot sluiting, en dat in de praktijk beheerders van een besmette locatie hier meestal vrijwillig aan meewerken. Is bekend hoeveel bedrijven is verzocht over te gaan tot sluiting? Zo ja, in hoeveel procent van de gevallen is hier wel, respectievelijk niet vrijwillig aan mee gewerkt? Hoe vaak was het wenselijk gewenst geweest dat deze wet er reeds was zodat men over had kunnen gaan tot gedwongen sluiting? Valt een inschatting te maken van het aantal extra besmettingen doordat

¹ Kamerstuk 25 295, nr. 924.

plaatsen niet verplicht konden worden te sluiten? Mochten de voorgaande gegevens over verzoeken tot sluiting en de opvolging daarvan niet bekend zijn, vragen genoemde leden zich af waarom deze niet zijn geregistreerd. Het zou het nodige inzicht verschaffen in het nut en de noodzaak van voorliggend voorstel, en zou een rol hebben kunnen spelen bij het bepalen van de urgentie om tot dit voorstel te komen. De leden van de **D66-fractie** lezen dat de bevoegdheid tot sluiting momenteel bij verschillende partijen is ondergebracht. Kan de regering toelichten wie welke bevoegdheid heeft om een plaats daadwerkelijk te sluiten, in het licht van de coronapandemie, en hoe vaak dit sinds het uitbreken van de pandemie is ingezet?

De leden van de **PVV-fractie** willen graag een overzicht van de huidige mogelijkheden die burgemeesters hebben om tot sluiting van plaatsen over te gaan. Tevens graag een overzicht van de huidige sancties die er zijn bij overtreding van de coronamaatregelen. Deze leden achten het niet proportioneel een verdergaande maatregel te nemen als een minder vergaande voldoet. Waarom acht de regering het huidige instrumentarium onvoldoende? Ook krijgen zij graag inzicht in hoe vaak er al sluitingen hebben plaatsgevonden in het kader van een virusuitbraak of het niet naleven van de coronamaatregelen.

De leden van de **SP-fractie** begrijpen uit de memorie van toelichting dat de regering het noodzakelijk vindt om burgemeesters de bevoegdheid te geven een locatie te kunnen sluiten. In de aanleiding wordt alleen niet benoemd waarom de huidige wetgeving nog niet toereikend genoeg is. Zou de regering kunnen toelichten hoe vaak het sinds het uitbreken van de coronacrisis is voorgekomen dat een locatie werd verzocht te sluiten vanwege een cluster maar dit werd geweigerd? Hoe vaak sloten locaties wel toen dit van ze werd gevraagd? Welke gevolgen had het niet sluiten van een locatie voor de verdere verspreiding van het virus? Voor hoeveel extra besmettingen op de locatie heeft dit toen gezorgd? Welke stappen konden er toen door de burgemeester worden genomen via de huidige wetgeving?

De leden van de **SP-fractie** leggen graag een aantal gedachtes aan de regering voor om op te reageren. Zo constateren deze leden dat er door dit wetsvoorstel de kans bestaat dat werknemers zich niet meer zullen laten testen uit angst voor repercussies of ontslag. Heeft de regering hier over nagedacht? Hoe wil de regering dit voorkomen? Krijgen beheerders van een locatie bijvoorbeeld alleen geanonimiseerde meldingen binnen? Verder bestaat er onder genoemde leden de angst dat arbeidsmigranten door een verplichte sluiting ontslagen zouden kunnen worden waardoor zij soms ook hun huis kwijtraken. Heeft de regering aan deze mensen gedacht? Welke maatregelen treft de regering om dit te voorkomen?

De leden van de **PvdD-fractie** hebben sinds het begin van de coronacrisis herhaaldelijk gewezen op de risico's rondom uitbraken van het coronavirus SARS-CoV-2 in slachthuizen. Waar zij onderschrijven dat clusteruitbraken op elke locatie kunnen voorkomen, hebben zij geconstateerd dat slachthuizen niet alleen in Nederland, maar ook in een groot aantal andere landen, gedurende het afgelopen jaar aantoonbare brandhaarden zijn gebleken. Al in maart 2020 hebben zij de regering gewezen op de risico's van de coronapandemie voor de vee- en vleesketen en de gevolgen daarvan voor dieren in de veehouderij². Begin mei 2020 sloegen vakbonden ook al alarm omdat maatregelen niet goed werden nageleefd in slachthuizen. Toch bleef actie nog enige tijd uit. In mei 2020 bleken bij slachthuis Vion in Groenlo 147 van de 657

² Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2019–2020, nr. 2020Z05519 (ingezonden 24 maart 2020).

werknemers te zijn besmet met corona, ruim 22% van de medewerkers. Dit kwam pas aan het licht na een verzoek vanuit Duitsland, waarna een steekproef werd gedaan door de GGD. Daarna volgden grote clusteruitbraken bij onder andere Van Rooij Meat in Helmond en Vion Boxtel. Dit speelt tot op de dag van vandaag. De Minister schreef vorige week nog, naar aanleiding van vragen van de leden van de PvdD-fractie over nieuwe besmettingen in de vleessector, dat het totale aantal besmettingen bij Vion Boxtel in de periode tussen maart en half mei 2021 is opgelopen tot 134 en bij Vion Tilburg tot 47, wat neerkomt op 19% van het personeel³.

Waarom heeft de regering pas in januari 2021 besloten om de wettelijke grondslag te creëren voor het sluiten van bedrijfspanden zoals slachthuizen bij een clusteruitbraak? Had dit niet veel eerder moeten? Deze leden wijzen hierbij op het feit dat de regering in antwoord op de vele vragen van de PvdD-fractie telkens heeft gesteld dat slachthuizen konden en zouden worden stilgelegd wanneer de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) zou constateren dat de richtlijnen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) niet adequaat werden opgevolgd⁴.

In de praktijk is desondanks sinds mei 2020 zelden overgegaan tot het daadwerkelijk stilleggen van een slachthuis. Niet door de NVWA en niet door de Veiligheidsregio's. Genoemde leden hebben bij herhaling gewezen op de verschillen die zichtbaar waren tussen de Veiligheidsregio's. Waar in de ene Veiligheidsregio een slachthuis werd stilgelegd bij een clusteruitbraak waarbij 17% van de medewerkers besmet bleek⁵, werd er in een andere Veiligheidsregio gesteld dat maatregelen «proportioneel» moeten zijn en dat ook de economische belangen moeten worden meegewogen, terwijl het slachthuis in die regio eveneens kampte met een uitbraak onder 17% van het personeel.⁶ Hoe verhoudt de nieuwe wettelijke bevoegdheid zich tot de huidige mogelijkheden? Hoe zal het voorliggende wetsvoorstel een einde maken aan deze willekeur?

De regering beweert in de memorie van toelichting dat met dit wetsvoorstel de strekking van de motie van het lid Ouwehand over een meldplicht voor bedrijven met covid-19 clusters onder de medewerkers wordt uitgevoerd, omdat er met dit wetsvoorstel effectief kan worden opgetreden bij een uitbraak van het virus op bedrijfslocaties⁷. De regering gaat er in het voorliggende wetsvoorstel vanuit dat clusteruitbraken aan het licht zullen komen door middel van bron- en contactonderzoek. De regering stelt daarom geen meldplicht in. De leden van de PvdD-fractie wijzen erop dat de motie expliciet verzocht om een meldplicht, omdat de GGD'en en het RIVM voor het zicht op clusteruitbraken onder risicogroepen zoals arbeidsmigranten afhankelijk zijn van meldingen vanuit de bedrijven waar deze arbeidsmigranten werken. Het Outbreak Management Team (OMT) adviseerde een meldplicht voor bedrijven met covid-19 clusters onder medewerkers om hier zicht op te kunnen houden en onderrapportage mogelijk is. De leden van de PvdD-fractie hebben het afgelopen jaar regelmatig signalen gekregen van clusteruitbraken waarvan geen melding werd gedaan. Ook werd via de media bekend dat de GGD Hart voor Brabant op 25 mei 2020 nog geen besmettingen had doorgekregen van Vion Boxtel⁸, terwijl er op dat moment al verschillende medewerkers besmet waren en er ruim een maand daarvoor al een

³ Kamerstuk 25 295, nr. 1179.

⁴ Aanhangsel van de Handelingen II, vergaderjaar 2019–2020, nr. 2239.

Aanhangsel van de Handelingen II, vergaderjaar 2019–2020, nr. 2857.

Aanhangsel van de Handelingen II, vergaderjaar 2019–2020, nr. 3023.

⁵ Van Rooij Meat in Helmond.

⁶ Vion in Boxtel.

⁷ Kamerstuk, 25 295, nr. 701.

⁸ Omroep Brabant, 25 mei 2020, «Personeel van slachthuis in Helmond getest nadat NVWA-controleurs besmet blijken met corona».

minuut stilte was gehouden voor de eerste medewerker die overleed aan het virus⁹. Erkent de regering dat het optuigen van de maatregelen om op te treden bij corona-uitbraken geen zin heeft als deze uitbraken niet aan het licht komen?

Genoemde leden vragen de regering de aangenomen motie Ouwehand daadwerkelijk uit te voeren en een meldplicht in te stellen voor bedrijven met covid-19 clusters onder de medewerkers.

Allereerst vragen de leden van de **ChristenUnie-fractie** waarom de regering er niet voor heeft gekozen in de titel van het wetsvoorstel de tijdelijkheid van deze wet te benadrukken.

De leden van de ChristenUnie-fractie begrijpen de wens van de regering om op te kunnen treden wanneer op een locatie door nalatigheid of onwil uitbraken plaatsvinden die de volksgezondheid in gevaar brengen. Zij vragen naar de noodzaak van deze maatregel nu steeds meer mensen met een kwetsbare gezondheid zijn beschermd door een vaccin en daarmee ook een acceptabelere belasting van de zorg in het vizier komt. Deze wet zal vallen onder de Tijdelijke wet maatregelen covid-19, die 1 september vervalt. Welke noodzaak zal er van juni tot september zijn voor deze wet, gezien de verwachte ontwikkeling van het virus en de daarmee samenhangende belasting van de zorg? Op basis van welke epidemiologische afweging is er dan ook een noodzaak tot aanvullende wetgeving specifiek op dit moment? Kan de regering ook op basis van de huidige situatie inzicht geven in de noodzakelijkheid, proportionaliteit en doelmatigheid van voorliggend wetsvoorstel? Voorts vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of de regering deze wet ook nodig acht wanneer de endemische fase wordt bereikt. In de memorie van toelichting noemt de regering dat met het wetsvoorstel uitvoering wordt gegeven aan twee moties¹⁰. Genoemde leden merken op dat deze twee moties enkel betrekking hadden op brandhaarden bij bedrijfspanden, wanneer sprake was van het niet naleven van corona-maatregelen. Kan de regering aangeven waarom zij zich in het wetsvoorstel niet tot deze brandhaarden heeft beperkt, temeer daar op basis van de RIVM-cijfers dit verreweg de grootste bron is van besmettingen na de thuissituatie¹¹? Kan de regering voorts aangeven waarom zij zich in het wetsvoorstel niet, conform de moties, enkel richt op panden waar de maatregelen niet worden nageleefd? De leden van de ChristenUnie-fractie vragen voorts of een negatief bijeffect van voorliggend wetsvoorstel kan zijn dat eigenaren van panden en/of gebruikers van panden terughoudender zullen zijn in het melden van mogelijke brandhaarden of het delen van de mogelijke plek van besmetting. Kan de regering aangeven hoe zij dit risico weegt? Voorts vragen deze leden hoe de regering het risico weegt dat mensen of gemeenschappen op andere, mogelijk slecht geventileerde, plekken samenkomen. Zou dit niet juist averechts kunnen werken?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen ook nader naar de doelmatigheid van het wetsvoorstel. Als het bijvoorbeeld gaat om besmettingen bij arbeidsmigranten die op dezelfde locatie werken, kan het logisch zijn te veronderstellen dat de besmetting op de werkvloer plaatsvond. Maar het is ook goed mogelijk dat tijdens het personenvervoer of in de woning de besmetting plaatsvond. Dit zal lastig aan te tonen zijn. Is in dit soort gevallen sluiting van het bedrijfspand nou echt de meest effectieve weg?

De leden van de **SGP-fractie** vragen waarom de regering nu nog komt met een bevoegdheid om publieke en besloten plaatsen te kunnen sluiten na een uitbraak, terwijl in verschillende fases tot op heden waarin de

⁹ FD, 19 mei 2020, «Nederlandse abattoirs blijft meeste ellende bespaard».

¹⁰ Kamerstuk 25 295, nr. 924 & Kamerstuk 25 295, nr. 701.

¹¹ RIVM, 18 mei 2021, «Epidemiologische situatie van SARS-CoV-2 in Nederland» (COVID-19_WebSite_rapport_wekelijks_20210518_1137_final.pdf (rivm.nl)).

behoefte eraan zich mogelijk meer deed gevoelen kennelijk is afgezien van die mogelijkheid. Ligt het niet in de rede dat in de fase waarin we ons de komende maanden zullen bevinden de voorgestelde bevoegdheid minder nodig zal zijn dan in het verleden?

De leden van de SGP-fractie lezen dat op basis van de ervaringen die zijn opgedaan voor de totstandkoming van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) het de verwachting is dat de meeste locaties die zich geconfronteerd zien met een uitbraak, vrijwillig worden gesloten. Deze leden vragen de regering in hoeverre het wetsvoorstel voortkomt uit problematiek in de praktijk waarvoor dit wetsvoorstel een oplossing zou bieden. Zij lezen in de toelichting dat in de praktijk eigenlijk alleen vrijwillige sluitingen bekend zijn en dat kennelijk ook bestaande bevoegdheden die erop gericht zijn in gebouwen aan de regels te kunnen voldoen, niet of nauwelijks worden gebruikt. Is de noodzaak voldoende te onderbouwen wanneer na ruim een jaar praktijkervaring geen duidelijke voorbeelden voorhanden zijn?

De leden van de SGP-fractie constateren dat het wetsvoorstel volgens de regering uitvoering geeft aan twee moties. Deze leden constateren dat de betreffende moties enkel betrekking hebben op bedrijven. Zij vragen waarom de regering in het nader rapport niet heeft vastgehouden aan de oorspronkelijke koers, aangezien er goede redenen zijn om ten aanzien van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging te blijven kiezen voor een uitzondering. Deze leden vragen in dit verband ook een reactie op de teleurstelling van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) dat dit wetsvoorstel geen recht doet aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid die gedurende het afgelopen jaar is getoond.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

De leden van de **VVD-fractie** lezen dat er van een uitbraak sprake is als is voldaan aan een drietal voorwaarden. Zij lezen het voorstel zo dat aan alle drie de voorwaarden tegelijkertijd moet worden voldaan. Is dat correct?

Zo nee, wat is dan het geval? Kan de regering bevestigen dat deze mogelijkheid tot sluiting alleen betrekking heeft op de uitbraak van het virus SARS-CoV-2? Zo nee, waarom niet? Hoe is dit geborgd? Kan de regering bevestigen dat het hier gaat om een tijdelijke wet en mogelijkheid, die komt te vervallen op het moment dat de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 niet wordt verlengd?

De leden van de VVD-fractie willen weten waarom er gekozen is voor tenminste drie besmette personen. Want drie besmette personen in een bedrijf of instelling van 1.000 medewerkers, of drie besmette personen in een bedrijf of instelling van 100 medewerkers, is volgens deze leden een slecht vergelijkbare situatie. Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft in de consultatieronde aangegeven dat al snel sprake kan zijn van een cluster. Hoe moet een burgemeester dit straks wegen c.q. beoordelen? De besmette personen moeten onder meer aan elkaar te relateren zijn in de tijd. Hoe moet dit begrepen worden? Gaat het dan om drie besmette personen in een week, twee weken of langer? Genoemde leden ontvangen graag een uitleg over dit aspect. Speelt de oppervlakte en de oppervlakte in relatie tot het aantal medewerkers mee in de overweging om een bedrijf of instelling wel of niet te sluiten? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de GGD moet beoordelen of er aanwijzingen zijn dat de transmissie op die plaats nog gaande is. Hoe kan de GGD dat beoordelen? Hoe kan de GGD dat «bewijzen»? Voor de duur van de sluiting wordt aangesloten bij de incubatietijd en de daaruit volgende voorgeschreven duur van een quarantaine, te weten tien dagen. De leden van de VVD-fractie wijzen erop dat quarantainetijd inmiddels kan worden bekort tot vijf dagen, indien er na vijf dagen uit de test blijkt dat men geen SARS-CoV-2 virus heeft. In hoeverre bestaat er de mogelijkheid

voor een bedrijf of instelling om door middel van testen aan te tonen dat de sluiting van tien dagen kan worden verkort? Zo ja, hoe kan dit worden vormgegeven? Zo nee, waarom bestaat die mogelijkheid niet gelet op het feit dat sluiting een ingrijpende maatregel is? In hoeverre is het testen een aanleiding om een verzoek tot heropening te doen eerder dan de maximale termijn van tien dagen? Waarom is dit niet opgenomen in het voorliggende wetsvoorstel?

De leden van de VVD-fractie lezen dat als één van de voorbeelden dat wordt genoemd waar sluiting vanwege het belang van de continuïteit van de dienstverlening aan burgers niet snel aan de orde zal zijn, het gemeenteloket is. Kan de regering meer voorbeelden noemen, waar dit niet zo snel aan de orde zal zijn, aangezien dit meer duidelijkheid geeft over de interpretatie van het wetsvoorstel? Bij de vitale processen wordt gesproken over activiteiten zoals defensie. Kunnen hier ook nog meer voorbeelden van gegeven worden? Vallen bijvoorbeeld de politie of gevangenen ook onder de vitale processen? De leden van de VVD-fractie vinden het logisch dat er terughoudend wordt omgegaan met het sluiten van zorglocaties in een pandemie. Kan hier ook nog met meer voorbeelden aangegeven worden wat daar precies mee wordt bedoeld? Wat wordt bedoeld met een winkel met levensmiddelen als het gaat om het feit dat er in de buurt geen alternatieven zijn waar levensmiddelen verkregen kunnen worden? Gaat het dan om dezelfde buurt/wijk, hetzelfde dorp/stad? Zeker voor ouderen of mensen die geen eigen vervoer hebben, is afstand van belang, want het is wel van groot belang dat levensmiddelen nog wel eenvoudig verkrijgbaar zijn.

De leden van de VVD-fractie wijzen erop dat er natuurlijk nog meer cruciale of vitale sectoren of bedrijven zijn waarvan de sluiting grote gevolgen zou (kunnen) hebben. In deze pandemie zouden dat bijvoorbeeld bedrijven voor productie van beschermingsmiddelen en (onderdelen voor) ademingsapparatuur, vaccinontwikkelaars of andere farmaceutische bedrijven etc. kunnen zijn, maar ook bij dreigende schaarste in voedingsmiddelen, bedrijven in de voedingsmiddelensector. Hoe wordt daarmee omgegaan, hoe wordt dat gewogen qua proportionaliteit?

Genoemde leden begrijpen dat de sluiting snel moet ingaan, maar vragen zich daarbij wel af hoe op dat moment wordt omgegaan met bederfelijke waar of levende have, waarvan snelle verwerking van belang is, «opslag» niet mogelijk is, etc.

De leden van de VVD-fractie vinden de gekozen uitzonderingen voor de sluitingsbevoegdheid in principe logisch, maar zetten nog wel een vraagteken bij de uitzondering voor kerken, synagogen, moskeeën, en dergelijke. Zij vinden het logisch dat gebouwen en plaatsen als bedoeld in artikel 6, tweede lid van de Grondwet, waaronder kerken, synagogen, moskeeën, tempels en andere levensbeschouwelijke gebouwen naar aanleiding van het advies van de Raad van State ook zijn toegevoegd aan gebouwen en plaatsen die gesloten kunnen worden en dus onder de reikwijdte van deze wet zijn komen te vallen. Want de ervaring in de afgelopen tijd heeft geleerd dat er toch ook grote uitbraken waren in dit soort locaties, en een ernstig risico vormden c.q. de bron waren van de verspreiding van het virus. Genoemde leden hebben daarom een aantal vragen over de vormgeving daarvan.

De leden van de **D66-fractie** hebben vragen ten aanzien van het tweede criterium, de aannemelijkheid dat personen op die specifieke plaats zijn geïnfecteerd. Hoe vaak komt het voor dat (een afdoende groot deel van de) personen uit hetzelfde cluster in de besmettingsperiode bijeenkomen op verschillende plekken? Zij denken daarbij bijvoorbeeld aan een huishouden. Deze leden vragen dit ook omdat zij zich kunnen voorstellen dat moeilijk te bepalen is of de besmetting op de betreffende locatie heeft plaatsgevonden, of daaraan voorafgaand of na vertrek. In hoeverre

bestaat volgens de regering de kans dat een plaats onterecht wordt aangewezen als plaats waar een uitbraak is ontstaan? Hoe weegt zij dat risico?

De leden van de D66-fractie lezen dat de GGD dient te beoordelen of er aanwijzingen zijn dat de transmissie op de betreffende plaats nog gaande is. Zij ontvangen graag nadere duiding hoe dit criterium wordt ingekleurd, en in hoeverre het hard te maken valt. Bijvoorbeeld als geen nieuwe besmettingen worden gemeld. Genoemde leden constateren dat het lastig is vast te stellen of de transmissie nog gaande is als bijvoorbeeld het personeel zich niet laat testen of onduidelijk is of de gemelde positieve gevallen wel contact hebben gehad met mensen. Als voorbeeld: wanneer vier mensen in een kantine in een fabriek elkaar hebben besmet en daarna aangeven geen andere collega's te hebben gezien, hoe is dan met zekerheid te zeggen dat er in die fabriek geen transmissie meer plaatsvindt? Wat als er wel medewerkers zijn die in de buurt waren van de besmettelijke collega's, maar zij zich niet laten testen? Zijn dergelijke signalen voldoende om aan te tonen dat er transmissie gaande is?

De leden van de D66-fractie vragen de regering voorts meer situaties te schetsen waarin voldoende grond is voor sluiting van een plaats. Zoals een doorstroomlocatie waar vier vrienden elkaar besmetten, maar zij niet in nauw contact zijn geweest met het personeel of andere bezoekers. Vereist een dergelijke situatie een gedeeltelijke of algehele sluiting? Is dit voldoende grond om een plaats te sluiten?

Deze leden constateren dat in de aangenomen motie¹² – waaraan de regering zegt uitvoering te geven – wordt verzocht om met spoed een wettelijke grondslag te creëren om bij het niet-naleven van coronamaatregelen te kunnen reageren met een tijdelijke sluiting van een bedrijfspand. De regering kiest er nu echter expliciet voor dit criterium niet te hanteren. Zij kiest voor andere criteria, te weten dat ten minste drie personen elkaar besmet hebben, het aannemelijk is dat het op deze locatie is gebeurd en dat de transmissie nog gaande is. Een causaal verband tussen het niet-naleven van maatregelen en het ontstaan van de uitbraak behoeft niet te worden aangetoond, aldus de regering. Deze leden ontvangen graag een uitgebreide reflectie op dit punt. Waarom is gekozen voor de voorgaande drie cumulatieve criteria en niet voor het niet-naleven, zoals ook in de motie werd verzocht? Deelt de regering de zienswijze dat het vaak lastig zal kunnen zijn om aan te tonen dat ten minste drie personen elkaar besmet hebben, het aannemelijk is dat het op deze locatie is gebeurd én dat er aanwijzingen zijn dat de transmissie nog gaande is? Zou het dan niet wenselijk kunnen zijn om het (aantoonbaar) niet-naleven van de coronamaatregelen en het ontstaan van een uitbraak te kunnen gebruiken als op zichzelf staande reden om een locatie te sluiten?

Genoemde leden begrijpen dat de regering niet kiest voor het causaal verband als extra eis, maar vragen of deze niet juist als losstaande reden gehanteerd zou kunnen worden. Zij willen voorts weten of nog andere criteria zijn overwogen in de voorbereiding van voorliggend wetsvoorstel. Graag ontvangen zij afzonderlijke antwoorden op voorgaande vragen. De leden van D66-fractie prijzen het werk en de adviezen van de GGD om bij het bron- en contactonderzoek (BCO) beheerders te adviseren welke maatregelen zij kunnen nemen om verdere verspreiding te voorkomen. Is het weigeren van medewerking voldoende grond om vervolgens de burgemeester te adviseren om de plaats te sluiten? Krijgt de GGD hiermee de facto een toezichthoudende rol? Dient de GGD hierbij bewijsmateriaal te verzamelen ter onderbouwing van het advies, ook met het oog op een mogelijke rechtsgang?

Genoemde leden vragen in welke mate de privacy van medewerkers en bezoekers is gewaarborgd in het contact tussen de GGD en de beheerder. Als het mogelijk is om te herleiden van wie de melding kwam die leidde

¹² Kamerstukken 25 295, nr. 924.

tot sluiting, dan zou dit de testbereidheid niet ten goede komen en is het zelfs denkbaar dat, bij het ontbreken van anonimiteit, de veiligheid van de positief geteste medewerker(s) of bezoeker(s) in het geding komt.

De leden van de D66-fractie vragen of de besmettelijke personen, die een cluster vormen en aan de basis staan van het sluiten van een openbare of besloten plaats, aansprakelijk kunnen worden gesteld door de eigenaar of beheerder van de plaats die gesloten wordt. Er zou zich een scenario kunnen voordoen dat medewerkers of bezoekers, buiten de schuld van de beheerder om, de sluiting noodzakelijk maakten. En kan een medewerker andersom de beheerder aansprakelijk stellen voor het sluiten van een plaats waardoor werk en inkomsten wegvallen?

Deze leden lezen dat terughoudendheid zal moeten worden betracht met het sluiten van zorglocaties. Sluiting van kleinere zorglocaties, zoals een fysiotherapiepraktijk of logopediepraktijk, kan sneller aan de orde zijn, zo lezen deze leden. Zij vragen of de regering het überhaupt denkbaar acht dat een grotere zorglocatie wordt gesloten, gelet op het belang van de continuïteit van zorg? Heeft de regering een uitzondering of nadere afbakening op dit punt overwogen?

De leden van de D66-fractie lezen dat sluiting van een winkel die levensmiddelen verkoopt niet snel aan de orde zal zijn als in de buurt geen alternatieven zijn waar levensmiddelen verkregen kunnen worden. Zij zijn benieuwd hoe de regering hiernaar kijkt in dichtbevolkte gebieden, waar vele winkels met levensmiddelen zijn. Is de drempel om een dergelijke winkel te sluiten dan lager in de optiek van de regering? Kan de regering aangeven hoe vaak zich (relatief en absoluut) uitbraken hebben voorgedaan die te herleiden waren tot supermarkten?

De leden van de D66-fractie begrijpen dat op grond van het subsidiariteitsbeginsel geen minder vergaande middelen voorhanden mogen zijn om hetzelfde doel te bereiken. Zij constateren dat dit volgens de regering betekent dat als de beheerder van de locatie aangeeft afdoende maatregelen te zullen treffen om doorgaande verspreiding te stoppen, de burgemeester niet zal overgaan tot het geven van een sluitingsbevel. Dit roept bij deze leden wel de vraag op hoe makkelijk het zal zijn om de boel te traineren door beterschap te beloven? Welke instrumenten heeft de burgemeester om de beloofde maatregelen te controleren?

Genoemde leden vragen de regering of ook locaties die worden gebruikt voor de verplichte quarantaine na inreizen uit een hoogrisicogebied uitgezonderd zijn van de mogelijkheid tot sluiting. Deze leden denken bijvoorbeeld aan arbeidsmigranten die hun verblijfplaats in de nabijheid van hun werk aanwijzen als hun plek voor quarantaine. Geldt dit altijd als woning? Kan de regering nader ingaan op de samenloop met de Wijziging van de Wet publieke gezondheid vanwege de invoering van aanvullende maatregelen voor het internationaal personenverkeer in verband met de bestrijding van de epidemie van covid-19?

De leden van de **PVV-fractie** vinden dat voorafgaand aan de sluiting altijd onderzocht moet worden hoe de uitbraak heeft kunnen plaatsvinden. Hierbij dient ook nadrukkelijk de ventilatie meegenomen te worden. Het achterhalen van de oorzaak en deze wegnemen heeft voor deze leden prioriteit boven sluiting. Wordt de oorzaak door de GGD ook onderzocht? Zo ja, welke rol speelt dit in het advies tot sluiting? Zo nee, waarom niet? Genoemde leden willen weten wat de huidige status is van de BCO's. Weet de GGD aan de hand van de BCO's iedereen op te sporen? Hoe lang duurt een gemiddeld BCO? Genoemde leden vragen ook of de GGD die dagelijks duizenden BCO's moet analyseren wel in staat is om ook nog te adviseren over brandhaarden op specifieke locaties die wellicht voor sluiting in aanmerking komen.

De leden van de PVV-fractie vinden het niet zinvol om tot sluiting over te gaan als de uitbraak al enige tijd in het verleden ligt. Het sluitingsbevel is immers een maatregel ter beperking van het risico op onmiddellijke

verspreiding. Hoe, door wie en op basis van welke criteria wordt het risico op onmiddellijke verspreiding vastgesteld?

De leden van de **CDA-fractie** lezen dat de regering aangeeft dat er geen formele registraties worden bijgehouden over sluitingen. Zij vragen of dit alleen geldt voor vrijwillige sluitingen op advies van de GGD. Worden gedwongen sluitingen door bijvoorbeeld de Inspectie-SZW wel geregistreerd? Zo ja, hoeveel gedwongen sluitingen hebben afgelopen jaar naar aanleiding van coronamaatregelen plaatsgevonden? Kan de regering tevens aangeven hoe vaak het voorkomt dat een beheerder weigert mee te werken aan een vrijwillige sluiting van de locatie? Oftewel, kan de regering nader toelichten wat de noodzaak is om een sluitingsbevoegdheid op te nemen in het voorliggend wetsvoorstel?

De leden van de CDA-fractie vragen of de burgemeester in voorkomende gevallen kan en mag afwijken van het advies van de GGD. Welke andere belangen kan en mag de burgemeester meewegen naast het gezondheidsbelang?

Een gebouw of plaats als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet (bijvoorbeeld een kerk) kan alleen verplicht worden gesloten als de bescherming van de volksgezondheid dit vordert en als aan het betrokken genootschap op godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag de gelegenheid is geboden tot het onverwijld nemen van maatregelen. De leden van de CDA-fractie vragen waarom vergelijkbare voorwaarden niet ook wettelijk worden vastgelegd bij verplichte sluitingen van andere locaties.

Genoemde leden vragen waarom alle plaatsen waar vergaderingen van volksvertegenwoordigende organen zijn uitgezonderd van de mogelijkheid tot sluiting. In het afgelopen jaar is toch duidelijk geworden dat bijvoorbeeld gemeenteraadsvergaderingen ook prima digitaal kunnen plaatsvinden?

Woningen zijn ook uitgesloten van de sluitingsbevoegdheid. De leden van de CDA-fractie vragen wat te doen met hen die werkruimte aan huis/garage hebben. Is het altijd duidelijk wat dan de woning is en wat de bedrijfsruimte?

De leden van de **SP-fractie** lezen dat de Raad van State vraagtekens zet bij het niet kunnen verlengen van de sluitingstijd, mocht dat noodzakelijk zijn. Kan de regering uitleggen waarom er geen ruimte wordt geboden aan een burgemeester om de sluiting langer te maken dan de tien dagen, mochten zij dat nodig vinden? Waarom wil de regering dit niet opnemen in dit wetsvoorstel, eventueel met criteria voor burgemeesters?

In de memorie van toelichting worden verschillende voorbeelden gegeven van situaties waarin locaties niet gesloten zullen worden, bijvoorbeeld omdat er maar één levensmiddelenwinkel in de buurt te vinden is. De leden van de SP-fractie snappen dat de regering het aan de burgemeesters laat om de proportionaliteit van een sluiting in te schatten. Toch vragen zij welke andere situaties de regering voor burgemeester proportioneel acht. Is het behoud van werkgelegenheid of inkomen van werknemers bijvoorbeeld iets wat voor burgemeester als proportioneel genoeg kan worden gezien? Genoemde leden denken bijvoorbeeld aan een situatie waarin arbeidsmigranten dankzij een eventuele sluiting zonder werk en huis op straat terecht zouden kunnen komen. Wordt daar door de regering rekening mee gehouden en hebben burgemeesters die ruimte? Zou een burgemeester economische redenen ook als proportioneel kunnen bestempelen, ook al is de gezondheid in het geding?

De leden van de **PvdD-fractie** lezen in de memorie van toelichting dat dit wetsvoorstel een bredere werking beoogt dan waar de motie Klaver/

Ouwehand om vroeg¹³. De motie riep op om te komen met een wettelijke grondslag om bij het niet-naleven van coronamaatregelen, waardoor een bronbesmetting ontstaat, te kunnen reageren met een tijdelijke sluiting van het bedrijfspand. Volgens het voorliggende wetsvoorstel hoeft er echter geen causaal verband te worden aangetoond tussen het niet-naleven van maatregelen en het ontstaan van de uitbraak. De feitelijke uitbraak en het gevaar voor de volksgezondheid van een uitbraak staat centraal. Hierbij is niet relevant op welke wijze de uitbraak tot stand is gekomen. De niet-naleving van de coronamaatregelen is geen voorwaarde om de sluiting te kunnen bevelen.

Genoemde leden vragen om een nadere onderbouwing van deze keuze. In antwoord op verschillende vragen die de leden van de PvdD-fractie hebben gesteld over corona-uitbraken in de vleessector, is namelijk bij herhaling geantwoord dat de oorzaak van de besmettingen van slachthuismedewerkers ook in de thuissituatie of in het vervoer van arbeidsmigranten kon liggen. Hiermee werd de suggestie gewekt dat dit reden zou zijn om niet in grijpen, zelfs bij zeer grote clusteruitbraken van veertig tot wel honderd besmettingen per slachthuis. In de praktijk van de afgelopen maanden volstond in deze gevallen een telefoontje of een bezoek van de Inspectie SZW om te controleren of de maatregelen worden nageleefd als er een inspecteur naast staat. Nu lezen genoemde leden in de memorie van toelichting dat de regering sluiting noodzakelijk kan achten met het oog op het indammen van een uitbraak, ongeacht hoe het tot een uitbraak heeft kunnen komen. Dit lijkt in groot contrast te staan met de huidige praktijk. Deze leden ontvangen graag een reactie van de regering. Zij vragen de regering tevens welke sanctie er staat op het niet-naleven van de coronamaatregelen en wat er gebeurt indien een beheerder van een locatie zich meermaals schuldig maakt aan het niet-naleven van de coronamaatregelen en het daartoe veroorzaken van een clusteruitbraak. De leden van de PvdD-fractie lezen dat de sluiting geldt voor een periode van ten hoogste tien dagen. Hiermee wordt aangesloten op de incubatietijd en de duur van de quarantaine. Waarom heeft de regering ertoe besloten de sluitingstijd te maximeren op tien dagen? Immers, wanneer er geen adequate maatregelen zijn genomen om een nieuwe clusteruitbraak te voorkomen, kan het nodig zijn de sluitingstijd te verlengen. Ook de GGD GHOR¹⁴ Nederland en de Raad van State vinden het maximeren van de sluiting op tien dagen onwenselijk. De Raad van State vindt de toelichting van de regering onvoldoende overtuigend. Genomde leden maken uit het nader rapport op dat de regering de suggestie van de Afdeling advisering om het wetsvoorstel op dit punt aan te passen niet overneemt. De regering gaat ervan uit dat bij een nieuwe uitbraak de locatie opnieuw kan worden gesloten. Op welke manier verwacht de regering dat de GGD kan aantonen dat het gaat om een nieuwe uitbraak? De leden van de PvdD-fractie vragen de regering dit besluit nader toe te lichten.

Tot slot willen deze leden benadrukken dat het bovenal van belang is om in te zetten op de preventie van clusteruitbraken. Het afgelopen jaar heeft geleerd dat op dit punt nog veel kan worden verbeterd.

De leden van de **ChristenUnie-fractie** lezen dat er drie voorwaarden gelden voordat er sprake is van een uitbraak. Zij vragen of de voorwaarde van drie personen ook kan slaan op drie personen uit hetzelfde huishouden. Hoe kan de locatie van het cluster worden vastgesteld wanneer vier personen uit één huishouden, of bijvoorbeeld drie goede vrienden, binnen twee of drie dagen meerdere locaties bezoeken waar aannemelijkheid van infectie bestaat?

¹³ Kamerstukken 25 295, nr. 924.

¹⁴ Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR).

Zij vragen welke onzekerheidsmarge moet worden gehanteerd bij de vaststelling van besmettingslocaties op basis van het bron- en contactonderzoek. Biedt het bron- en contactonderzoek momenteel voldoende aanleiding om exact vast te kunnen stellen hoe en waar een besmetting heeft plaatsgevonden? Is het niet zo dat vaak onduidelijk is waar een besmetting exact heeft plaatsgevonden? Is het dan voldoende gerechtvaardigd om over te gaan tot sluiting van een locatie op basis van deze cijfers?

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat op basis van de ervaringen die zijn opgedaan voor de totstandkoming van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19, het de verwachting is dat de meeste locaties die zich geconfronteerd zien met een uitbraak vrijwillig worden gesloten. Hoe vaak zijn het afgelopen jaar locaties vrijwillig gesloten? Hoe vaak is dit niet gebeurd? Om wat voor type locaties ging het daar? Kan de regering aangeven of, en zo ja, welke concrete gevallen er het afgelopen jaar waren, waarin deze wet in een behoefte had voorzien?

Genoemde leden vinden het verstandig dat het wetsvoorstel niet toeziet op woningen. Wel vragen zij waarom er geen uitzondering voor (al dan niet specifieke) zorglocaties in het wetsvoorstel is opgenomen. Kan het niet raadzaam zijn om bijvoorbeeld ziekenhuizen en verpleeghuizen uit te zonderen van deze wet? Voorts vragen de leden van de ChristenUnie-fractie naar locaties die misschien geen feitelijke woning zijn, maar in de praktijk zo wel functioneren. Zij denken hierbij bijvoorbeeld aan locaties voor maatschappelijke opvang en jeugdzorginstellingen, maar ook aan gevangenissen of justitiële jeugdinrichtingen. Kan de regering aangeven wat de reikwijdte van deze wet is voor dit soort instellingen?

Het valt genoemde leden op dat in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting niet wordt gesproken over scholen en onderwijsinstellingen. Kan de regering nader aangeven wat de gevolgen zijn voor dit wetsvoorstel voor basisscholen, middelbare scholen, MBO-instellingen en hoger onderwijsinstellingen? De leden van de ChristenUnie-fractie merken op dat er hier geregeld sprake is van besmettingen – zo’n 6,5 procent van de gevallen. Anderzijds zien zij dat het recht op het volgen van onderwijs ook een fundamenteel recht is dat bijvoorbeeld is vastgelegd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Hoe heeft de regering dit gewogen?

Zien de leden van de ChristenUnie-fractie het juist dat op dit moment een onderwijsinstelling, zonder extra borgen kan worden gesloten, maar bijvoorbeeld ook een nieuwsredactie van een krant of een openbare plaats die geregeld wordt gebruikt voor demonstraties zoals de Dam, het Malieveld of het Museumplein? Acht de regering het wenselijk dat tot sluiting van dergelijke plaatsen kan worden overgegaan? Geldt hierbij dezelfde weging als bij gebouwen of plaatsen die vallen onder artikel 6, tweede lid, van de Grondwet?

Ten aanzien van het onderwijs speelt voor deze leden ook de vraag naar de ventilatie van scholen. Kan de regering aangeven welke voortgang is gemaakt in het verbeteren van de ventilatie op scholen? Hoeveel geld was er beschikbaar, hoeveel geld is inmiddels uitgegeven en hoeveel geld is nog niet geoormerkt? Waar liggen momenteel nog drempels voor onderwijsinstellingen om tot verbetering van de ventilatie op scholen over te gaan?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of zij het goed zien dat de burgemeester verplicht is in alle gevallen eerst contact te hebben met de eigenaar van de locatie, alvorens tot eventuele sluiting wordt overgegaan. Zij vragen voorts naar de werking van dit wetsvoorstel in verzamel-panden. Bijvoorbeeld een buurthuis dat door meerdere verenigingen wordt gebruikt of een bedrijfsverzamelgebouw. Betekent een cluster en uitbraak in deze panden dat het gehele pand kan worden gesloten? Hoe vindt in dit soort gevallen de proportionaliteitstoets plaats?

Deze leden vragen hoe de bezwaarprocedure in zijn werk gaat. Zij vragen met name naar de termijnen om bezwaar te maken tegen een besluit tot sluiting en tegen een besluit tot niet inwilligen van het verzoek tot heropening. De regering geeft aan dat een procedure bij de voorzieningenrechter mogelijk is bij spoedeisend belang. In welke gevallen zou er geen sprake zijn van spoedeisend belang? Is dit er niet altijd voor eigenaar en gebruiker van panden?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen wat het handelingsperspectief is voor een gebruiker/eigenaar van een pand dat een inherent slechte luchtcirculatie heeft. Zeker wanneer er aanpassingen niet op korte termijn kunnen of daar geen middelen voor zijn. Wat wordt hierin ook van gemeenten verwacht?

Zij vragen of, en zo ja, welke rol de gemeenteraad heeft in de toetsing van besluiten van de burgemeester en hoe rapportage dient plaats te vinden.

De leden van de **SGP-fractie** lezen dat er, om te kunnen spreken van een uitbraak, moet worden voldaan aan drie voorwaarden. De eerste voorwaarde spreekt over de definitie van het cluster; ten minste drie besmette personen zijn aan elkaar te relateren in tijd, plaats en persoon. De leden van de SGP-fractie constateren dat bij dit relatief geringe aantal besmettingen binnen een groot bedrijf (bijvoorbeeld een slachterij met 500 werknemers) de vrees zou kunnen ontstaan dat een bedrijf stilgelegd wordt op basis van drie besmettingen. Deze leden vragen de regering of zij voorziet in een afname van de testbereidheid nu bedrijven te vrezen hebben voor een sluiting.

De leden van de SGP-fractie lezen dat de tweede voorwaarde voor een uitbraak voorziet in de aannemelijkheid dat de personen op die specifieke plaats zijn geïnfecteerd. Deze leden vragen of de regering uitgebreider wil toelichten, mede op basis van voorbeelden, wanneer de aanwezigheid van een uitbraak aannemelijk lijkt. Gaat de GGD het bron- en contactonderzoek anders inrichten? Wordt er ook opgetreden indien uit zelftests blijkt dat er sprake is van een cluster? Deze leden wijzen ook op het voorbeeld waarin een aantal kinderen bij wie besmetting met het virus is vastgesteld elkaar binnen korte tijd op verschillende plaatsen heeft ontmoet. Is het voorzorgshalve dan mogelijk beide plaatsen te sluiten, terwijl niet duidelijk is waar de besmetting precies heeft plaatsgevonden? De leden van de SGP-fractie lezen dat de GGD beoordeelt of er aanwijzingen zijn dat de transmissie op die plaats nog gaande is. Daarvan is in ieder geval sprake als er nieuwe besmettingen worden gemeld. Zij constateren dat het sluiten van een besloten plaats slechts mogelijk is indien de transmissie gaande is. Deze leden constateren dat het wetsvoorstel voorziet in de mogelijkheid gebouwen te sluiten waar mensen slechts één dag per week samenkomen. Kan de regering aangeven hoe deze bevoegdheid zich verhoudt met de praktijk? Deze leden vragen de regering de relatie tussen het bestaan van een cluster en het vereiste van voortdurende transmissie duidelijker toe te lichten, aangezien tussen beide geen verband hoeft te bestaan. Het kan immers zo zijn dat op twee momenten (relatief) kort na elkaar clusters kunnen ontstaan die niet met elkaar verbonden zijn, waarbij ook geen sprake hoeft te zijn van onzorgvuldigheid of gebrekkig beleid. Deze leden wijzen er daarbij op dat ook volgens de regering al met een beperkt aantal mensen sprake is van een cluster, namelijk slechts drie personen. Betekent het voorstel niet dat in een ongelukkig geval al vrij snel de ingrijpende bevoegdheid van sluiting aan de orde kan zijn zonder dat de situatie dat rechtvaardigt?

De leden van de SGP-fractie lezen dat de uitzondering van de woning te maken zou hebben met de beperkte maatschappelijke behoefte om deze vrijheid te beperken. Deze leden vragen een toelichting op deze opmerking. Moet hieruit opgemaakt worden dat de maatschappelijke behoefte aan maatregelen mede bepalend is geweest voor de vaststellen

van de reikwijdte van het wetsvoorstel? Zo ja, op basis waarvan is die behoefte bepaald?

Genoemde leden vragen of de voorgestelde regeling volgens de regering ook van toepassing is op het sluiten van scholen, en zo ja, of de criteria dan recht doen aan de specifieke situatie van het onderwijs.

3. Sluiting en vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, eigendomsrecht en vrijheid van ondernemerschap

De leden van de **VVD-fractie** vragen waarom is gekozen voor een specifieke uitzondering (die weer niet absoluut is) in het voorliggende wetsvoorstel voor kerken, synagogen, moskeeën en dergelijke, aangezien er sowieso altijd gekeken moet worden of minder vergaande middelen voorhanden zijn om hetzelfde doel te bereiken en de gevolgen van de sluiting niet onevenredig zijn aan het doel. Waarom is er dus gekozen voor de vorm van een uitzondering? In hoeverre zouden er niet genoeg waarborgen zijn geweest, zoals kijken naar minder vergaande middelen, als dit niet als een uitzondering was opgenomen, maar gewoon onder de reikwijdte van het wetsvoorstel had gevallen met de waarborgen die daarin al opgenomen zijn qua proportionaliteit en subsidiariteit? In hoeverre had men bij de afweging van de proportionaliteit ook niet de vrijheid van godsdienst mee kunnen laten wegen, want de afgelopen tijd heeft toch laten zien dat de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging ook online of digitaal georganiseerd kan worden in voorkomende gevallen?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de regering zoveel mogelijk wil aansluiten bij de initiatieven van de diverse religieuze organisaties om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor maatregelen om verspreiding van het virus tegen te gaan. Waar en hoe verschilt dit nu wezenlijk van andere instellingen en bedrijven die vrijwillige maatregelen moeten en kunnen nemen? Want ook bij andere instellingen en bedrijven is allereerst sprake van minder vergaande maatregelen en vrijwillige sluiting van (delen van) instellingen of bedrijven.

Genoemde leden lezen dat alleen in «uitzonderlijke situaties» afgeweken kan worden. De burgemeester mag de sluitingsbevoegdheden pas toepassen als de bescherming van de volksgezondheid dit vordert. Maar dit geldt toch ook voor alle andere bedrijven en instellingen? Wat is dan het verschil? Wat wordt bedoeld met «uitzonderlijke situaties»?

De leden van de **D66-fractie** lezen in het voorliggend wetsvoorstel dat het eerste lid van artikel 58na, dat ziet op de sluitingsbevoegdheid bij uitbraak, niet geldt ten aanzien van een gebouw of plaats als bedoeld in artikel 6 lid 2 van de Grondwet, tenzij de bescherming van de volksgezondheid dit vordert. Deze leden vragen de regering om (de formulering van) deze uitzondering toe te lichten. Is het niet zo dat de bescherming van de volksgezondheid bij iedere sluiting een vereiste is? Of zoals de Raad van State het zegt: «Uitgangspunt van het wetsvoorstel is, dat het ernstige risico voor de onmiddellijke verspreiding (en daarmee van het gevaar voor de volksgezondheid) die van een uitbraak uitgaat, voldoende reden is om de sluiting op grond van het voorgestelde artikel te kunnen bevelen.» De leden van de D66-fractie lezen in de toelichting dat met de geformuleerde uitzondering tot uitdrukking wordt gebracht dat sluiting van levensbeschouwelijke gebouwen slechts aan de orde is, als zeer bijzondere omstandigheden daartoe dwingen. Aan welke omstandigheden moeten deze leden dan denken? Gaat het om een andere orde van grootte van de uitbraak, als bedoeld in het eerste lid? Gaat het om de epidemiologische situatie? Kortom, in welke zin is de drempel wezenlijk anders dan voor andere plaatsen en op basis waarvan acht de regering dit gerechtvaardigd – ook gelet op de doelen van voorliggend wetsvoorstel? Deze leden ontvangen graag toelichting waarom de regering deze extra

procedurele eisen niet stelt aan andere plaatsen voor wie een sluiting eveneens bijzonder ingrijpend kan zijn? Kan daarbij tevens worden toegelicht waarom voor de specifieke extra procedurele eisen is gekozen? De leden van de **D66-fractie** zijn voorts benieuwd hoe de verhouding tussen levensbeschouwelijke plaatsen en andere plaatsen is ten aanzien van het bewust negeren van de coronaregels. Zij vragen de regering om een reflectie op onder meer de situatie in Urk, waar de kerkleiding bekendmaakte de coronaregels te negeren en honderden bezoekers naar de religieuze dienst kwamen zonder mondkapjes. Deze leden zijn tevens benieuwd naar de mate waarin levensbeschouwelijke plaatsen gehoor hebben gegeven aan een oproep tot sluiting. Genoemde leden lezen dat de overheid reeds de bevoegdheid heeft in religieuze gebouwen in te grijpen. Zij vragen in welke situaties en onder welke voorwaarden de overheid dit thans doet.

Kunnen de leden van de **PVV-fractie** een uitgebreid overzicht krijgen van de plaatsen die zijn uitgezonderd in dit wetsvoorstel en bij een uitbraak niet gesloten zullen worden? Hoe verhouden deze uitzonderingen zich met de passage waarin gewezen wordt op het risico van verspreiding bij een uitbraak waardoor er snel, soms al binnen enkele uren na het GGD-advies tot sluiting moet worden overgegaan?

De leden van de **CDA-fractie** lezen dat in het wetsvoorstel wordt bepaald dat de sluitingsbevoegdheid in beginsel niet geldt voor gebouwen en plaatsen als bedoeld in artikel 6, tweede lid van de Grondwet. Alleen in uitzonderlijke situaties kan van dit uitgangspunt afgeweken worden. Deze leden vragen of de regering enkele voorbeelden kan geven van dergelijke uitzonderlijke situaties.

De leden van de **SP-fractie** constateren dat de regering heeft besloten dat ook religieuze instellingen onder deze wet eventueel gesloten zouden kunnen worden. Vanwege de grondwettelijke bescherming voor deze instellingen houdt de regering een stevige slag om de arm. Zij beschrijft dat een sluiting alleen mag plaatsvinden als er in redelijkheid geen andere beslissing mogelijk is dan sluiting. Deze leden vinden deze slag om de arm onduidelijk waardoor er de vrees bestaat dat elke burgemeester dit anders kan opvatten. Zou de regering dit concreter kunnen maken? Verder vragen genoemde leden wat het verschil is tussen de redelijkheid van het sluiten van bijvoorbeeld een school of bedrijf en het sluiten van een religieuze instelling. Kan de regering het verschil hiertussen schetsen door het geven van een voorbeeld?

De leden van de **ChristenUnie-fractie** zien dat de regering aanvankelijk een generieke uitzonderingsgrond voor gebouwen of plaatsen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet had opgenomen. Kan de regering nader uitleggen waarom zij op dit punt van inzicht is veranderd? Welke redenen zijn er, anders dan de argumentatie van de Raad van State dat er geen belemmering zou bestaan om gebouwen of plaatsen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet, onder de werking van dit wetsvoorstel te laten vallen? Deze leden merken op dat doordat het schrappen van deze uitzonderingsgrond in een later stadium van het wetstraject is gebeurd, er geen mogelijkheid is geweest voor burgers en organisaties om zich hiertoe in de consultatiefase te verhouden. In artikel 6, tweede lid, van de Grondwet staat dat enkel bij wet de uitoefening van het recht op belijden van godsdienst of levensovertuiging aan nadere regels kan worden gebonden. De meerwaarde van regels die enkel bij wet kunnen worden gesteld, is onder meer dat dit burgers en organisaties de kans geeft zich middels consultatie tot het voorstel te verhouden. Heeft de regering overwogen dit voorstel derhalve opnieuw in consultatie te brengen? Is de regering bereid

dit alsnog te doen of in ieder geval vertegenwoordigers van de verschillende religieuze en levensbeschouwelijke organisaties hierover te raadplegen?

Genoemde leden hechten er aan te benoemen dat het overgrote deel van de religieuze en levensbeschouwelijke instellingen zich zeer trouw houdt aan de maatregelen ter bestrijding van het coronavirus. Onderschrijft de regering dit ook?

Het is deze leden niet duidelijk op basis van welke ervaringen de regering het noodzakelijk heeft geacht een sluitingsmogelijkheid te creëren voor gebouwen of plaatsen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet. Kan de regering aangeven op basis van welke ervaringen van het afgelopen jaar de evidente noodzaak blijkt? Hoe vaak is de afgelopen twaalf maanden voorgekomen dat het noodzakelijk werd geacht dat een pand als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet zou sluiten, maar dat hier niet vrijwillig toe werd overgegaan en/of het wettelijk kader ontoereikend was?

De leden van de ChristenUnie-fractie kunnen zich vinden in de keuze van de regering om het wetsvoorstel niet te laten gelden voor de thuissituatie. Met de regering zijn zij van mening dat dit een te grote inbreuk van grondrechten zou zijn. Toch merken genoemde leden op dat er de afgelopen week meer dan 17.000 besmettingen waren in de thuissituatie, en slechts 37 bij een religieuze bijeenkomst. Waarom wordt het bij gebouwen of plaatsen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet dan wél proportioneel geacht tot sluiting van het gebouw over te gaan.

Genoemde leden vragen of het, gezien het geringe aantal besmettingen, niet veel logischer is om te kijken naar maatregelen gericht op personen dan op het generiek sluiten van gebouwen. Is het voorstelbaar dat met dit geringe aantal besmettingen, sluiting van een volledig gebouw überhaupt proportioneel genoemd kan worden?

De leden van de ChristenUnie-fractie zien dat, alvorens tot sluiting wordt overgegaan, de mogelijkheid wordt geboden tot het treffen van aanvullende maatregelen. Aan welke maatregelen kan hierbij worden gedacht? Zien zij het juist dat zelfs als alle denkbare maatregelen worden getroffen, alsnog tot sluiting kan worden overgegaan? Acht de regering dat proportioneel?

Deze leden vragen wie als eigenaar van het pand wordt gezien en of deze ook in de praktijk als beheerder en gebruiker van het pand fungeert. Zo vragen zij naar de gevolgen voor gebouwen of plaatsen die door meerdere religieuze of levensbeschouwelijke gemeenschappen worden gebruikt, of deels door een religieuze gemeenschap wordt gebruikt en deels door bijvoorbeeld een vereniging. Wanneer bij één gemeenschap sprake is van een uitbraak, betekent dit dan dat het hele pand zal sluiten en ook andere gemeenschappen niet meer samen kunnen komen in het pand? Wanneer een pand niet in eigendom is van een gemeenschap, maar wel wordt gehuurd en in die zin als gebouw of plaats als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet fungeert, kan dan een uitbraak bij samenkomsten van een andere gebruiker er toe leiden dat ook de religieuze gemeenschap de toegang tot het pand wordt ontzegd? De leden van de ChristenUnie-fractie merken hierbij op dat met name kleinere religieuze en levensbeschouwelijke gemeenschappen vaak geen eigen gebouw in bezit hebben en bovenstaande derhalve op hen van toepassing kan zijn. Hoe kan worden voorkomen dat welwillende en meewerkende gemeenschappen noodgedwongen niet op hun gebruikelijke plek kunnen samenkomen, terwijl dit volledig buiten hun macht ligt?

Ook wijzen de leden van de ChristenUnie-fractie er op dat in veel van dit soort gebouwen bijvoorbeeld Voedselbanken zijn, of momenteel bijvoorbeeld scholen colleges of examens houden. Kan een cluster en uitbraak bij dergelijke activiteiten daadwerkelijk betekenen dat

overgegaan wordt tot sluiting van het gebouw voor het samenkomen in het kader van artikel 6, eerste lid, van de Grondwet?
Deze leden vragen of de burgemeester en GGD bij gebouwen of plaatsen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet, nu andere afwegingen maken dan bij plekken waar het demonstratierecht, recht op onderwijs of de persvrijheid wordt uitgeoefend.

De leden van de **SGP-fractie** vragen waarom de regering in de toelichting een bespreking van de vereniging en vergadering achterwege heeft gelaten, gelet op het feit dat het daarbij ook om fundamentele vrijheden gaat en dat de Grondwet ook daarbij slechts onder strikte voorwaarden beperkingen toelaat. Deze leden vragen onder meer naar het gebruik van een verenigingsgebouw, waarin op grond van de huidige regeling groepsvorming toegestaan is en een sluiting tot ernstige beperking van vrijheden kan leiden.

De leden van de SGP-fractie constateren dat een discrepantie lijkt te bestaan tussen de wetstekst van het wetsvoorstel en de toelichting als het gaat om de sluiting van besloten plaatsen als bedoeld in artikel 6 van de Grondwet. Volgens de toelichting is het gebruik van die bevoegdheid slechts mogelijk onder zeer bijzondere omstandigheden waarin naar redelijk inzicht geen alternatieve mogelijkheden dan sluiting meer bestaat. Deze leden constateren dat in het voorstel de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging wel formeel zichtbaar is, maar dat deze bescherming niet extra lijkt te spreken uit de materiële criteria. Is de regering van mening dat de definitie van een uitbraak niet geldt voor de sluiting van gebouwen als bedoeld in artikel 6 Grondwet, maar dat voor de bedreiging van de volksgezondheid een strenger maatstaf geldt? En kan de regering eveneens toelichten waarin de aanvullende regeling voor deze plaatsen en gebouwen meerwaarde biedt, aangezien zij benadrukt dat de criteria van noodzaak, subsidiariteit en proportionaliteit in alle situaties gelden en dat op grond daarvan dus verdisconteerd moet worden hoe betrokkenen op basis van de eigen verantwoordelijkheid bedreigingen kunnen afwenden en risico's kunnen beperken?

Genoemde leden constateren dat het wetsvoorstel voorziet in een mogelijkheid om uitbraken op specifieke locaties tegen te gaan door middel van sluiting. Niet geventileerde gebouwen waar niet adequaat kan worden schoongemaakt en waar er aanwijzingen zijn dat de transmissie tussen personen op de plaats nog gaande is. Kan de regering aangeven of in geval van sluiting van een kerkgebouw in bovengenoemde situatie, gezien de terughoudende opstelling van de overheid om in kerken in te grijpen, de burgemeester tegelijkertijd een alternatieve locatie -bijvoorbeeld een sporthal of ander kerkgebouw- zou moeten aanbieden waarin de getroffen kerkelijke gemeente wél kan samenkomen? Zij vragen een reactie op de stelling dat de gemeente hierin een verantwoordelijkheid heeft, geuit door een advocaat en universitair docent religie en recht aan de Vrije Universiteit Amsterdam, gepromoveerd op de positie van het kerkgenootschap binnen de Nederlandse rechtsorde¹⁵.

4. Verhouding tot andere regelgeving

De leden van de **VVD-fractie** lezen dat er al verschillende mogelijkheden zijn om plaatsen te sluiten, zoals in de gemeentewet met het oog op de bescherming van de veiligheid en gezondheid. Zij willen graag in relatie tot de al bestaande wet- en regelgeving weten wat de toegevoegde waarde van de voorliggende voorstel tot wijziging van de wet is en wat dus het nut en de noodzaak van de voorliggende voorstel tot wijziging van de wet is.

¹⁵ Reformatorisch Dagblad, 26 april 2021, «Moet de kerk straks sleutels uit handen geven?».

De leden van de **D66-fractie** constateren dat de burgemeester op grond van artikel 58n Wpg de bevoegdheid heeft om onmiddellijk in te grijpen als de activiteiten of gedragingen in een besloten plaats, niet zijnde een woning, volgens hem zodanig zijn dat ernstige vrees bestaat voor de onmiddellijke verspreiding van het virus. Zij lezen dat de formulering van deze bepaling een tijdelijke sluiting niet uitsluit. Genoemde leden vragen hoe vaak deze bevoegdheid is ingezet, en of de regering in de veronderstelling was dat hiermee reeds een afdoende wettelijke grondslag voor sluiting bestond.

De leden van de **CDA-fractie** vragen waarom niet in eerste plaats aan de zorgplicht die blijkt uit artikelen 58k en 58l van de Wpg een sluitingsbevoegdheid is gekoppeld. Welke overwegingen had de regering om dit niet in de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 op te nemen?

5. Uitvoering, toezicht en handhaving

De leden van de **VVD-fractie** willen graag de bevestiging dat het uitsluitend niet of onvoldoende naleven van de coronamaatregelen, niet aanleiding kan zijn voor het sluiten van een gebouw of plaats. Zij lezen dat het besluit tot sluiting vatbaar is voor bezwaar en beroep. Het maken van bezwaar of instellen van (hoger) beroep schorst de werking van het besteden besluit niet. Dat is ook logisch gelet op het spoedeisende karakter van een sluiting. De sluiting kan maximaal tien dagen zijn. Een lange bezwaar- en beroepsprocedure heeft dan geen zin en is niet meer nuttig, terwijl iemand wel bezwaar of beroep moet kunnen aantekenen. Hoe lang kan bezwaar en beroep duren? In hoeverre kan er dan (voldoende) snel en tijdig bezwaar en beroep mogelijk zijn, gerelateerd aan en kijkend naar de tien dagen sluitingstijd? Hoe snel kan een voorlopige voorziening getroffen worden?

De leden van de **SP-fractie** constateren dat de regering schrijft dat geconstateerde overtredingen worden gemeld aan de Inspectie SZW. Is de regering bereid om alle geconstateerde clusters in bedrijven aan de Inspectie te melden?

De leden van de **ChristenUnie-fractie** zien dat de burgemeester zich er van moet vergewissen dat het advies van de GGD zorgvuldig tot stand is gekomen. Op welke wijze kan de burgemeester dit toetsen, welke indicatoren dienen hierbij te worden gehanteerd? Hoe wordt gekomen tot landelijke uniformiteit in de advisering en beslissing, zeker gezien het hier een inperking van grondrechten betreft die op lokaal niveau wordt uitgevoerd?

6. Advies en consultatie

De leden van de **VVD-fractie** begrijpen dat de mogelijkheid van een verlenging van de sluiting met nog eens tien dagen niet is overgenomen. GGD GHOR Nederland en Raad van State pleiten daar wel voor. De regering geeft aan dat een nieuwe uitbraak wel kan betekenen dat er weer een sluiting wordt opgelegd. De leden van de VVD-fractie vinden dat laatste van belang. Kan de regering aangeven wanneer er sprake is van een nieuwe uitbraak? De regering is van mening dat er andere instrumenten zijn om op te treden tegen het niet in acht nemen van maatregelen die de verspreiding van het virus tegen gaan. Kan de regering nog eens aangeven aan welke maatregelen dan concreet moet worden gedacht?

De meeste suggesties van GGD GHOR Nederland om de memorie van toelichting te verbeteren en meer aan te laten sluiten op de bestaande praktijk zijn overgenomen. Welke zijn niet overgenomen?

Het Veiligheidsberaad heeft voorgesteld de bevoegdheid om te sluiten te leggen bij de voorzitter van de veiligheidsregio. De regering wil de bevoegdheid beleggen bij de burgemeester. Er is voor gekozen om aan te sluiten bij de bestuurlijke verhoudingen die buiten crisissituaties van toepassing zijn, aldus de regering. Maar er is hier toch juist sprake van een crisissituatie, én de voorzitter van de veiligheidsregio is toch sowieso ook altijd een burgemeester? Dus waarom is daar dan toch niet voor gekozen?

De leden van de **D66-fractie** lezen dat de VNG aangeeft dat er sprake is van spoedeisendheid van het sluitingsbevel. Kan de regering aangeven of de VNG eerder kenbaar heeft gemaakt dat er een wens was voor een wettelijke mogelijkheid tot sluiten van openbare en besloten plaatsen? Zo ja, wanneer was dat en hoe is hierop gereageerd door de regering? Deze leden delen de vraag van de GGD GHOR Nederland waarom gekozen is voor een maximale sluiting van tien dagen. De GGD GHOR Nederland stelt dat het maximeren van de sluiting tot ten hoogste tien dagen onwenselijk is, als niet de personen maar de omstandigheden op de plaats bijdragen aan de verspreiding, en stelt daarom voor het wetsvoorstel zodanig aan te passen dat de sluiting met ten hoogste tien dagen kan worden verlengd als de condities waaronder de verspreiding heeft plaatsgevonden als aannemelijke oorzaak worden aangewezen en deze condities onvoldoende zijn gewijzigd. Ook de Raad van State stelt dat het wetsvoorstel het in zulke gevallen mogelijk moet maken om de sluiting met een in de wet geregelde termijn te verlengen. Volgens de Raad van State kan heropening dan pas aan de orde kan zijn als een situatie is bereikt waardoor het risico op een nieuwe uitbraak tot een aanvaardbaar niveau is teruggebracht. Dat kan betekenen dat de sluitingstermijn meer dan eens moet worden verlengd, aldus de Raad van State. Kan de regering reflecteren op deze kanttekeningen en helder toelichten waarom zij deze voorstellen niet heeft overgenomen? Deze leden begrijpen dat de locatie wel opnieuw gesloten kan worden bij een nieuwe uitbraak. Zou dat volgens de regering in sommige gevallen niet op een problematisch laat moment kunnen komen? En zou de bewijslast voor een nieuwe sluiting niet complex kunnen zijn, bijvoorbeeld omdat men zich niet meer laat testen?

De leden van de **D66-fractie** vragen tot slot of nader kan worden toegelicht waarom het Veiligheidsberaad (VB) stelt dat de bevoegdheid vanuit de wetsordening bij de voorzitter van de veiligheidsregio belegd zou moeten worden, terwijl de regering kiest voor de burgemeester en zegt daarmee aan te sluiten bij de bestuurlijke verhoudingen die buiten crisissituaties van toepassing zijn. Wijkt de regering af van de wetsordening? Waarom kiest de regering in een pandemie ervoor om aan te sluiten bij de verhoudingen buiten crises?

De leden van de **PVV-fractie** verbazen zich over de korte reactietermijn tijdens de consultatieronde. Ook missen zij de inbreng van derden, zoals bedrijven en horecaondernemers. Deze leden stellen voor om hier nog zeker een maand de tijd voor te nemen. De besmettingen dalen en de vaccinaties stijgen, dus volgens deze leden is er van urgentie voor deze wet geen sprake.

De leden van de **CDA-fractie** constateren dat de regering de suggestie van de GGD GHOR Nederland niet overneemt om in het wetsvoorstel op te nemen dat de sluiting met ten hoogste tien dagen kan worden verlengd indien de condities waaronder de verspreiding heeft plaatsgevonden als aannemelijke oorzaak worden aangewezen en deze condities onvoldoende zijn gewijzigd. De regering geeft aan dat er reeds andere instrumenten om verspreiding van het virus tegen te gaan. Genoemde leden vragen of de regering hiermee bedoelt dat als bij een uitbraak blijkt

dat de condities op de locatie zodanig zijn dat aanwezigen op een locatie zich niet kunnen houden aan de geldende regels, er alsnog een langere sluiting afgedwongen kan worden door de burgemeester. Zij vragen tevens of tien dagen voldoende is om een locatie volledig te desinfecteren.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) geeft aan zelf geen rol te zien bij het wetsvoorstel. De leden van de CDA-fractie vragen of de regering het hier mee eens is. Heeft de IGJ bijvoorbeeld wel een rol als het gaat om het mogelijk sluiten van een zorglocatie, en de mogelijke gevolgen in de zorgketen daarvan?

De VNG wijst er op dat gedwongen sluitingen kunnen zorgen voor verzoeken om schadevergoeding. De regering reageert hierop ervan uit te gaan dat er sprake is van zorgvuldige besluitvorming en dat er daarom geen sprake zal zijn van schadeclaims. De leden van de CDA-fractie vragen of de regering hiermee bedoelt dat er onder geen beding sprake kan zijn van schadevergoedingen, zelfs als een beheerder buiten zijn schuld een locatie moet sluiten.

De leden van de **SP-fractie** vinden het zorgelijk dat de Nationale Politie aangeeft dat de inzet tot het handhaven van dit wetsvoorstel ten koste kan gaan van de inzet op andere gevallen en taken. Genoemde leden vinden dat de regering meer reactie op het standpunt van de Nationale Politie zou moeten geven. Hoe gaat de regering ervoor zorgen dat de politie deze wetgeving kan uitvoeren zonder tegen capaciteitsproblemen op te lopen?

7. Financiële en regeldruk gevolgen

De leden van de **VVD-fractie** constateren dat de kosten die samenhangen met de sluitingsbevoegdheid van burgemeesters meerkosten voor de gemeente tot gevolg kunnen hebben. Deze kosten kunnen sterk verschillen per gemeente en zijn op voorhand niet te voorspellen, volgens de regering. Genoemde leden begrijpen dat. De regering zal over de financiële gevolgen voor gemeenten en over de wijze waarop die gevolgen kunnen worden opgevangen, nader overleg voeren met de VNG. Wanneer vindt dat nader overleg plaats? Wanneer is de uitkomst daarvan duidelijk? Kan een inschatting van de kosten per «sluiting» voor een gemeente, voor de politie en voor de GGD gegeven worden?

De leden van de **CDA-fractie** vragen of de regering kan toelichten op welke wijze de sluitingsbevoegdheid van burgemeesters meerkosten voor de gemeente tot gevolg kunnen hebben.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

De leden van de **VVD-fractie** lezen dat een betrokken genootschap op godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag in ieder geval eerst de gelegenheid wordt gegeven om zelf maatregelen te treffen. Waarom geldt dit niet ook voor andere instellingen en bedrijven?

De leden van de **PVV-fractie** willen weten wanneer de sluitingsbevoegdheid door de burgemeester in het kader van een virusuitbraak stopt.

Onderdeel B – Artikel 58na

De sluitingsbevoegdheid strekt zich niet uit tot (onder andere) plaatsen die bestemd zijn voor vergaderingen van de volksvertegenwoordigende organen. De leden van de **CDA-fractie** vragen of deze uitzondering

alleen geldt voor de vergaderzalen, of ook voor bijvoorbeeld de werkplekken van afzonderlijke fracties.

De leden van de **ChristenUnie-fractie** vragen op welk moment de regering verwacht dat deze wettelijke bepaling zal vervallen. Aan de hand waarvan wordt dit voor deze specifieke bepaling gewogen?

De fungerend voorzitter van de commissie,
Agema

Adjunct-griffier van de commissie,
Bakker